

Oponentský posudek na magisterskou diplomovou práci

Bc. Filip Davydov

G. V. Černov a jeho přínos pro vývoj teorie tlumočení (teoretická studie)

**(Ghelly Chernov and his Contribution to the Development of Interpreting Studies –
theoretical study)**

ÚTRL FF UK, leden 2018

Diplomová práce F. Davydova má povahu deskriptivní teoretické studie a za hlavní cíl si diplomant položil zmapování díla významného sovětského a ruského translatologa, tlumočnicka a pedagoga G. V. Černova. Jako základní metodu výzkumu autor volí analytickou deskripci, předmětem analýzy jsou publikace G. V. Černova a další odborné publikace významných osobností teorie a praxe tlumočení, které se zabývaly stejnou problematikou, jako G. V. Černov, případně na něj navázaly.

Práce je přehledně rozdělena do 5 částí (které jsou dále členěny na kapitoly a podkapitoly), úvodu, závěru, bibliografii i 4 příloh, čítá 92 stran a má celkem logickou strukturu. Po krátkém úvodu, v němž diplomant zasadil G. V. Černova do kontextu sovětské/ruské translatologie a vytyčil si cíl „sumarizovat a reflektovat poznatky, jimiž [G. V. Černov] přispěl k rozvoji světové teorie tlumočení“, následuje část I (s. 12–15) věnovaná stručnému přehledu hlavních životopisných událostí, dále – sěžejní – II. část (s. 16–58), v níž podává diplomant podrobné informace o badatelské činnosti G. V. Černova a soustředí se především na pravděpodobnostní prognózování v simultánním tlumočení. Tato část obsahuje výstižný popis východisek tohoto modelu, autor se podrobně věnuje otázkám redundance, entropie, informační kapacity, presupozice, divinace, anticipace, aktuálního členění větneho a dalším tématům, která se zkoumanou problematikou bezprostředně souvisí. Model také doplňuje grafickými znázorněními Černovova modelu, která jsou velmi přehledná, i když by si zasloužila přesnější popisky (např. zpracováno autorem diplomové práce na základě Černovova modelu a nejlépe bibliografický odkaz na příslušnou publikaci). Oceňuji diplomantův vzhled do pravděpodobnostní problematiky obecně, který místy sahá za rámec lingvistiky (např. teorie informace). V některých případech chybí podloženost uvedených výkladů zdroji, nebo není zcela jasné, zda patří ke zdroji uvedenému dále (např. definice entropie a bitu na s. 21 nebo celá podkapitola 1.2.2., která vesměs postrádá odkazy na citovanou literaturu, neboť nelze nepředpokládat, že vzorec pro výpočet informační kapacity symbolu patří ke všeobecným znalostem). Popis Černovova modelu pravděpodobnostního prognózování v simultánním tlumočení doplňuje diplomant experimenty, které Černov provedl v laboratorních podmínkách, včetně jednotlivých příkladů (oceňuji logickou a formální stránku zpracování této kapitoly včetně ponechání tlumočeného materiálu v jazyce experimentu a doplnění vysvětlivky pod čarou pro české čtenáře). Na závěr této části se diplomant věnuje stručnému popisu dalších dvou důležitých strategií v simultánním tlumočení – komprese a časového posuvu. Je potřeba dodat, že v této části bohužel chybí jakákoliv zmínka o úskalích Černovova modelu a kritické ohlasy, případně pokusy o upřesnění a vylepšení tohoto modelu jak v SSSR/Rusku, tak i v zahraničí (pokud nějaké byly). V tomto smyslu je model diplomantem prezentován poněkud idealisticky a s neochvějnou samozřejmostí, což by stálo za dodatečné vysvětlení v průběhu obhajoby. Části III. až V. popisují G. V. Černova jako tlumočnicka a překladatele (s. 59–65), pedagoga (s. 66–77) a lexikografa (s. 78–83) a z větší míry vychází z rozhovoru s Irinou Zubanovovou pro časopis *Mosty*, otištěného v příloze k diplomové práci, a také z rozhovoru se synem G. V. Černova Sergejem, který tvoří

samostatnou přílohu této práce (oba rozhovory byly poskytnuty v ruštině, nicméně první z nich diplomant do češtiny přeložil, druhý však ponechal v původním znění). V závěru autor diplomové práce konstatuje, že „přínos G. V. Černova k rozvoji světové teorie tlumočení je nezpochybnitelný“, a bohužel se již nevrací k reflexi Černovových poznatků zmíněné v úvodu.

Práce působí poměrně uceleným dojmem a svědčí o diplomantově citu pro výběr nejnositelnějších prvků, schopnosti vyložit nastudovaný materiál odborně a doprovodit ho vlastními postřehy. Nehledě na rozsáhlou bibliografii však nelze konstatovat, že by práce se zdroji byla odvedena pečlivě (např. nedohledatelnost zdroje ČERNOV S., 2017 (s. 12), jenž tvoří přílohu 4, jelikož z tohoto odkazu nejde poznat, že se jedná o jeden z rozhovorů, které autor zařadil až na konec bibliografického seznamu; připomínky k citování/parafrázování odborné literatury uvedené výše; v odkazech je občas uveden rozsah citovaných stránek, ve mnoha případech však tento údaj chybí; neexistence přílohy 5, na kterou autor odkazuje v poznámce pod čarou na s. 30, atd.).

V průběhu obhajoby by stála za upřesnění řada tvrzení, která nejsou ani podložena zdroji, ani u nich nelze jednoznačně říct, že se jedná o vlastní autorův úsudek (např. na s. 19 „s tímto tvrzením sovětské badatelky nelze zcela souhlasit. [...] mohou tyto činnosti probíhat zároveň a úplné přepínání pozornosti tedy není třeba“, úvaha o tématu a rématu na s. 24 (první odstavec), úvaha o opravování se během tlumočení na s. 53). Někde je neuvedení zdroje naprosto evidentní (na s. 19 „Mnozí západní autoři vnímali souběžnost při simultánním tlumočení jako samozřejmost, ačkoli v sovětském prostředí existovala celá řada prací, které tento přístup zpochybňovaly“. Které? Nebo na s. 11 v úvodu: „Teoretickému výzkumu simultánního tlumočení se však věnovalo čím dál méně pozornosti, a tak většina příspěvků, které se dnes v Rusku publikují, je didaktického či metodologického rázu“ (Na základě čeho dospěl diplomant k tomuto závěru?)).

Po obsahové stránce bych měla drobný dotaz k bodu 2.2. na s. 32, a to proč autor vyzdvihuje právě časopis *Psychology Today* v souvislosti ve studiem intuice?

I přes výše uvedené výhrady diplomová práce Bc. Filipa Davydova odpovídá požadavkům kladeným na magisterské diplomové práce, proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou „velmi dobře“. Práci považuji za přínosnou pro obor, neboť se jedná o první česky psanou diplomovou práci, která komplexně popisuje život a dílo G. V. Černova. Mohla by být zajímavá a užitečná pro studenty translologie a zájemce o obor, kteří ruštinu neovládají.

V Praze 20. 1. 2018

Mgr. Ing. Maria Molchan, Ph.D.